

ВПЛИВ ДОХОДІВ НА ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО СПОЖИВЧОГО РИНКУ В ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД

О. В. Прушківська, магістр, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, prushkovskaya_ok@mail.ru

Л. О. Баластрик, к. е. н., доцент, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, balastryk_2006@ukr.net

Методологія дослідження. Результати дослідження отримані за рахунок застосування методів: абстракції – при визначенні сутності поняття «споживчий ринок»; методів індукції та дедукції – при встановленні дієвості законів Енгеля в національній економіці; порівняльного аналізу – при дослідженні доходів в докризовий та посткризовий періоди розвитку національної економіки; структурного аналізу – при виокремленні домінуючих статей грошових витрат в домогосподарствах країни.

Результати. Виявлено роль та функції споживчого ринку в національній економіці. Розкрито сутність поняття «споживчий ринок» на основі методології конструювання категорій, що дало можливість дослідити тенденції його функціонування в посткризовий період.

Встановлено, що сучасний рівень доходів домогосподарств характеризує низький рівень економічного розвитку країни, оскільки в структурі витрат домінують витрати на продукти харчування. Механізм прояву законів Енгеля свідчить про тенденції руху національної економіки в напрямку постіндустріального суспільства.

На основі статистичного аналізу доходів домогосподарств національної економіки обґрунтовано, що низький рівень реальних доходів стримує розвиток внутрішнього споживчого ринку України.

Новизна. Дослідження споживчого ринку в теоретичному аспекті на базі методології конструювання категорій дозволило сформулювати поняття «споживчий ринок» через такі елементи, як «сутність», «зміст», «результат», а також здійснити класифікацію внутрішнього споживчого ринку, яка відповідає сучасному етапу його розвитку.

Практична значущість. На основі теоретичного та практичного аналізу споживчого ринку доведено необхідність використання кейнсіанської теорії формування доходів при розробці економічної політики держави та розвитку внутрішнього споживчого ринку в посткризовий період.

Ключові слова: витрати домогосподарств, доходи домогосподарств, закони Енгеля, заробітна плата, споживчий ринок, структура споживчого ринку.

Література

1. Азарян О. Механізм циклічного розвитку споживчого ринку// Схід-East. – 2003. – №3. – С. 40–42.

- Azarian O. *Mekhanizm tsyklichnogo rozvytku spozhyvchogo rynku* [Mechanism of cyclic development of the consumer market] / O. Azarian // *Skhid*. – 2003. – №3. – P. 40–42.
2. Апопій В. В. Ринок споживчих товарів в Україні: проблеми сучасного розвитку // *Економіка і прогнозування* : Науково-аналітичний журнал / Ін-т економіки та прогнозування НАНУ. – Київ, 2002. – № 4. – С. 115–123.
- Апопій В. В. *Рынок спозhyvchikh tovariv v Ukrayini: problemy suchasnogo rozvytku* [Consumer goods market in Ukraine: problems of development] / V. V. Apoyiy // *Ekonomika i prognozuvannia. Naukovo-analitychnyi zhurnal*. – 2002. – №4. – P. 115–123.
3. Лагутін В. Д. Внутрішній ринок споживчих товарів: теорія розвитку і регулювання / В. Д. Лагутін: монографія. – К. : Київ нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 327 с.
- Lagutin V. D. *Vnutrishniy rynek spozhyvchikh tovariv: teoriya rozvytku i reguluvannia* [The domestic market of consumer goods: theory development and regulation] / V. D. Lagutin; monografiya. – K. : Kyivskiy natsionalnyi torгово-ekonomichnyi universytet, 2008. – 327 p.
4. Споживчий ринок України: методологія дослідження та регулювання: Монографія / за заг. ред. Л. О. Лігоненко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 307 с.
- Spozhyvchiy rynek Ukrayiny: metodologiya ta reguluvannya: monografiya* [Ukraine's consumer market: methodology of research and regulation] / za zag. red. L. O. Ligonenko. – K. : Kyivskiy natsionalnyi torгово-ekonomichnyi universytet, 2007. – 307 p.
5. Мазаракі А. Ринок споживчих товарів в Україні: посткризові тенденції : управління економікою: теорія і практика / А. Мазаракі, В. Лагутін // *Економіка України* : науковий журнал / М-во економіки України; М-во фінансів України та НАН України. – 2011. – №9 (598). – С. 17–26
- Mazaraki A. *Рынок спозhyvchikh tovariv v Ukrayini: postkryzovi tendentsiyi: upravlinnia ekonomikoyu: teoriya i praktyka* [Consumer goods market in Ukraine: post-crisis trends : management of the economy: theory and practice] / A. Mazaraki // *Ekonomika Ukrayiny: naukovyi zhurnal / M-vo ekonomiky Ukrayiny; M-vo finansiv Ukrayiny ta NAN Ukrayiny*. – 2011. – №9 (598). – P. 17–26.
6. Мельник А. С. Деякі аспекти функціонування споживчого ринку в умовах реформування економіки України / А. С. Мельник, В. М. Євдаков // *Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка* – 1998. – С. 24–28.
- Melnyk A. S. *Deyaki aspekty funktsionuvannia spozhyvchogo rynku v umovakh reformuvannia ekonomiky Ukrayiny* [Some aspects of functioning of the consumer market in conditions of reforming of economy of Ukraine] / A. S. Melnyk, V. M. Yevdakov // *Visnyk Kyivskogo natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. – 1998. – P. 24–28.
7. Економічна енциклопедія / Відп. ред. С. В. Мочерний. – К. : Вид. центр «Академія», 2001. – 847 с.
- Ekonomichna entsiklopediya Ukrayiny* [Economic encyclopedia] / Vidp. Red. S. V. Mochernyi. – K.: «Akademiya», 1998. – 847 p.
8. Пустовойт О. Ринок споживчих товарів України: тенденції розвитку і вплив на структуру економіки // *Економіка України* : науковий журнал / Мін. економіки України; Мін. фінансів України та НАН України. – 2011. – № 1 (590). – С. 59–69.
- Pustovoyt O. *Рынок спозhyvchikh tovariv v Ukrayini: tendentsiyi rozvytku i vplyv na strukturu ekonomiky* [Consumer goods market in Ukraine: tendencies of development and influence on the structure of the economy] / O. Pustovoyt // *Ekonomika Ukrayiny: naukovyi zhurnal / M-vo ekonomiky Ukrayiny; M-vo finansiv Ukrayiny ta NAN Ukrayiny*. – 2011. – №1 (590). – P. 59–69.
9. Шевчук О. Споживчий ринок України: суперечності національного і глобального // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка* – 2006. – Вип. 86/87 – С. 58–60.
- Shevchuk O. *Spozhyvchiy rynek Ukrayiny: superechnosti natsionalnogo i globalnogo* [Consumer market: the contradictions of the national and global] / O. Shevchuk // *Visnyk Kyivskogo natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. – 2006. – Vypusk 86/87 – P. 58–60.
10. Кузьміна С. Правове регулювання споживчого ринку / С. Кузьміна, Л. Левчук // *Економіка та держава*. – 2007. – № 1. – С. 13–15
- Kuzmina S. *Pravove reguluvannia spozhyvchogo rynku* [Legal regulation of the consumer market] / S. Kuzmina, L. Levchuk // *Ekonomika ta derzhava*. – 2007. – №1 (590). – P. 13–15.
11. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер. – М. : Вильямс, 2003. – 1200 с.
- Kotler F. *Osnovy marketynga* [Fundamentals of marketing] / F. Kotler. – M. : Viliams, 2003. – 1200 p.
12. Курс экономической теории. Под ред. Чепурина М. Н., Киселевой Е. А. 5-е изд., испр., дополн. и перераб. – Киров : «АСА», 2006. – 832 с.
- Kurs ekonomicheskoy teorii* [Course of economic theory] / Pod red. Chepurina M. N., Kiselevoy E. A.; 5-e izd., dopoln. i pererab. – Kirov : «ASA», 2006. – 832 p.
13. Юридичний путівник споживача: Навч.-прак. пос. / В. Е. Теліпко, С. А. Панасюк, О. І. Клименко та ін.; За заг. ред. Теліпко В. Е. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 368 с.

Yurydychnyi putivnyk spozhyvacha: navch.-prakt. pos. [Legal consumer guide] / V. E. Telipko, S. A. Panasyuk, O. I. Klymenko; za zag. red. V. E. Telipko. – K. : Tsentр uchbovoyi literatury, 2010. – 368 p.

14. Старостіна А. Сутність та практичне значення застосування методики конструювання категоріального апарату економічної науки (на прикладі понять «глобалізація» та «підприємницький ризик») / А. Старостіна, В. Кравченко // Вісник Київського університету ім. Шевченка. – 2011. – №128. – С. 5–10.

Starostina A. *Sutnist ta praktichne znachennia zastosuvannya metodyky konstruyuvannya kategorialnogo aparatu ekonomichnoyi nauky (na prykladi poniat «globalizatsiya» ta «pidpryyemnytskyi ryzyk»* [The essence and practical importance of the application of the method of designing categorial apparatus of economic science (on the example of the concepts of «globalization» and «business risk»)] / A. Starostina, V. Kravchenko // Visnyk Kyivskogo natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. – 2011. – №128 – P. 5–10.

15. Доходи та витрати населення України [Електронний ресурс] // Державний комітет статистики. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 29.01.2014). – Назва з екрана.

Dokhody ta vytraty naseleння Ukrainy [Elektronnyy resurs] // Derzhavnyy komitet statystyky Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (data zvernennia 29.01.2014). – Nazva z ekrana.

16. Household Budget Surveys in the EU. Methodology and Recommendation for Harmonization. Eurostat, Luxemburg, 2003

17. Витрати і ресурси домогосподарств України у II кварталі 2013 року // Статистичний бюлетень. – К., 2013. – 145 с.

Vytraty i resursy domogospodarstv Ukrainy u II kvartali 2013 roku [Expences and house-keeping resources in II quarter 2013 year] // Statystychnyi byuлетен. – К., 2013. – 145 p.

